

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019-2022 (2019/2020 - 2021/2022)

(skrajne daty)

Rok akademicki 2019/2020

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Podstawy Opieki Położniczej
Kod przedmiotu*	Poł/II/C-POP
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych Instytut Nauk o Zdrowiu
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Opieki Położniczo-Ginekologicznej
Kierunek studiów	Położnictwo
Poziom studiów	Studia I stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, I i II semestr
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy: Nauki w Zakresie Podstaw Opieki Położniczej
Język wykładowy	polski
Koordinator	mgr Katarzyna Ignac
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Wykłady: mgr Katarzyna Ignac Ćwiczenia: mgr Katarzyna Ignac, mgr Joanna Błajda, mgr Aldona Marut, mgr Danuta Pięciak - Kotlarz Zajęcia praktyczne: dr n. o zdr. Joanna Trawińska, mgr Władysława Sowa, mgr Danuta Gołdy, dr n o zdr. Renata Raś, mgr Lidia Kopeć, mgr Marta Farshbaf – Sisi, mgr Lucyna Olech, mgr Elżbieta Obłozza, mgr Ewa Birek, mgr Ewa Jaskuła, mgr Elżbieta Reszko-Baran, mgr Monika Cecuła, mgr Wilk Iwona Praktyka zawodowa: prowadzona zgodnie z Uchwałą Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego Nr 8/11/2019 w sprawie zasad i formy odbywania praktyk zawodowych i zajęć praktycznych w Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Na podstawie § 24 pkt 2 Regulaminu studiów na UR uchwalonego Uchwałą nr 1450/05/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 30 maja 2019r.

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?) Samokształcenie	Liczba pkt. ECTS
I	30	-	-	100	-	80	-	20	9
II	-	-	-	80	-	80	80	20	9

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD: (I ROK I SEM.)

UZYSKANIE POZYTYWNEGO ZALICZENIA Z WYKŁADU WARUNKUJE POZYTYWNE ZALICZENIE EGZAMINU PISEMNEGO POLEGAJĄCEGO NA UDZIELENIU PRZEZ STUDENTA PRAWIDŁOWYCH ODPOWIEDZI NA PYTANIA ZAWARTE W TEŚCIE JEDNOKROTNEGO WYBORU W ZAKRESIE EFEKTÓW UCZENIA SIĘ: C.W1.-C.W8.

DOPUSZCZENIE DO EGZAMINU STUDENT OTRZYMUJE NA PODSTAWIE:

- LISTY OBECNOŚCI,
- POZYTYWNEGO ZALICZENIA CZĄSTKOWEGO Z TREŚCI WYKŁADOWYCH
- OPRACOWANIA PROCESU PIELĘGNOWANIA

ĆWICZENIA: (I ROK, I I II SEM.) ZALICZENIE Z OCENĄ NA PODSTAWIE OCEN CZĄSTKOWYCH UZYSKANYCH W POSZCZEGÓLNYCH SEMESTRACH POPRZEZ ZALICZENIE USTNE LUB PISEMNE, EGZAMIN USTNY TEORETYCZNO-PRAKTYCZNY

SAMOKSZTAŁCENIE: ĆWICZENIA (I ROK I SEM. - 20 GODZ. I II SEM.- 20 GODZ.) ZALICZENIE NA PODSTAWIE PRACY SEMESTRALNEJ W FORMIE PREZENTACJI I/LUB PROCESU PIELĘGNOWANIA (REALIZACJA EFEKTÓW: SEM. I – C.W1.-C.W8., C.U21, SEM. II – C.U4.

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE: (I ROK I I II SEM.) ZALICZENIE Z OCENĄ NA PODSTAWIE OCEN CZĄSTKOWYCH WPISANYCH DO DZIENNICZKA KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO

PRAKTYKI ZAWODOWE: (I ROK II SEM.) ZALICZENIE Z OCENĄ NA PODSTAWIE OCEN CZĄSTKOWYCH WPISANYCH DO DZIENNICZKA KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE/ PRAKTYKI ZAWODOWE: STUDENCI OCENIANI SĄ NA PODSTAWIE UCZESTNICTWA I AKTYWNOŚCI NA ZAJĘCIACH, REALIZACJI OPIEKI NAD PACJENTEM, WSPÓŁPRACY Z ZESPOŁEM TERAPEUTYCZNYM ODDZIAŁU. DODATKOWE KRYTERIUM OCENY STANOWIĄ TERMINOWOŚĆ WYKONYWANIA ZADAŃ W OPARCIU O WYMAGANIA (PROCEDURY) ICH WYKONANIA.

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student posiada wiedzę w zakresie:

- podstaw anatomii i fizjologii człowieka z szkoły średniej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej: - teoretycznych podstaw pielęgniarstwa i pielęgnowania, - teoretycznych podstaw pielęgniarstwa w położnictwie, ginekologii i neonatologii, - celu i ogólnych zasad zabiegów pielęgnacyjnych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych i profilaktycznych wykonywanych przez położną
C2	Przygotowanie studenta w zakresie umiejętności do: - wykonywania podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych, diagnostycznych, terapeutycznych profilaktycznych i rehabilitacyjnych będących w kompetencji położnej, - podejmowania działań wynikających z funkcji położnej w zależności od kategorii odbiorcy, miejsca świadczonych działań
C3	Kształtowanie postawy studenta do: - pogłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności z podstaw pielęgniarstwa i opieki położniczej, - przekonania o znaczeniu podstaw pielęgniarstwa w świadczeniu opieki przez położną.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	status i istotę zawodu położnej, rolę zawodową położnej w ujęciu historycznym i współczesnym oraz uwarunkowania rozwoju zawodu położnej;	C.W1.
EK_02	rolę, funkcje zawodowe i zadania położnej w opiece nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia oraz nad jej dzieckiem i rodziną;	C.W2.
EK_03	rolę położnej w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji kobiety w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia;	C.W3.
EK_04	istotę opieki pielęgniarskiej i położniczej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Dorothea Orem, Betty Neuman, Callista Roy, Madeleine Leininger, Ramona Mercer, Aaron Beck);	C.W4.
EK_05	istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, niebezpieczeństwa, obowiązujące zasady i technikę wykonywania przez położną podstawowych czynności pielęgniarskich, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;	C.W5.
EK_06	metody, sposoby, zasady, techniki i procedury stosowane w pracy położnej, w specjalistycznej opiece nad kobietą ciężarną, kobietą rodzącą, kobietą w okresie połogu i jej dzieckiem oraz nad kobietą zagrożoną chorobą i chorobą ginekologicznie;	C.W6.
EK_07	zasady postępowania aseptycznego i antyseptycznego w celu zapobiegania zakażeniom szpitalnym;	C.W7.
EK_08	zasady dokumentowania stanu zdrowia i prowadzenia dokumentacji medycznej;	C.W8.
EK_09	posługiwać się właściwym nazewnictwem z zakresu opieki położniczej, neonatologicznej i ginekologicznej oraz interpretować podstawowe pojęcia z zakresu praktyki zawodowej położnej;	C.U1.
EK_10	gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego i analizy dokumentacji w celu rozpoznania stanu zdrowia kobiety chorej ginekologicznie, kobiety ciężarnej, kobiety rodzącej, kobiety w okresie połogu oraz noworodka, a także interpretować i dokumentować uzyskane wyniki na potrzeby diagnozy położniczej;	C.U2.
EK_11	prowadzić dokumentację medyczną i posługiwać się nią;	C.U3.
EK_12	przygotowywać kobietę, jej dziecko, siebie i stanowisko pracy do przeprowadzenia badań i zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych oraz leczniczych stosowanych w położnictwie, neonatologii i ginekologii, a także uczestniczyć w ich przeprowadzaniu;	C.U4.
EK_13	prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta;	C.U5.
EK_14	wykonywać pulsoksymetrię, pomiary podstawowych parametrów życiowych, pomiary antropometryczne, w tym noworodka po porodzie, i gazometrię, w tym z krwi pępowinowej;	C.U6.
EK_15	pobierać materiał do badań laboratoryjnych i bakteriologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych stosowanych w położnictwie, neonatologii i ginekologii;	C.U7.
EK_16	pobierać wymaz do oceny biocenozy z pochwy i szyjki macicy oraz wymaz cytoonkologiczny, a także zabezpieczać pobrany materiał;	C.U8.
EK_17	wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi, a także inne testy paskowe;	C.U9.
EK_18	wykonywać badania przesiewowe noworodka;	C.U10.
EK_19	wykonywać badanie piersi i oceniać gruczoł piersiowy;	C.U11.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_20	przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami, podawać pacjentom leki różnymi drogami oraz obliczać dawki leków i modyfikować dawki insuliny;	C.U12.
EK_21	wykonywać szczepienia przeciwko grypie, WZW i HPV;	C.U13.
EK_22	zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego;	C.U14.
EK_23	zakładać cewnik do pęcherza moczowego i usuwać go oraz monitorować diurezę;	C.U15.
EK_24	wykonywać zabiegi doodbytnicze;	C.U16.
EK_25	zakładać zgłębnik do żołądka, monitorować i usuwać ten zgłębnik, w tym u noworodka i niemowlęcia;	C.U17.
EK_26	wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta, w tym noworodka i niemowlęcia;	C.U18.
EK_27	wykonywać zabiegi higieniczne, pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;	C.U19.
EK_28	dobierać metody, techniki i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji oraz oceniać ryzyko rozwoju odleżyn, a także stosować działania profilaktyczne;	C.U20.
EK_29	przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod, wykonywać ćwiczenia czynne i bierne oraz gimnastykę oddechową, drenaż łożeniowy, inhalację i odśluzowywanie dróg oddechowych;	C.U21.
EK_30	stosować zabiegi przeciwzapalne;	C.U22.
EK_31	stosować zasady aseptyki i antyseptyki oraz planować i wdrażać postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie;	C.U23.
EK_32	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	D.K1.
EK_33	przestrzegania praw pacjenta;	D.K2.
EK_34	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	D.K3.
EK_35	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	D.K4.
EK_36	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	D.K5.
EK_37	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	D.K6.
EK_38	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	D.K7.
EK_39	świadomej odpowiedzialności za podejmowanie indywidualnych i zespołowych decyzji i działań świadczonych na rzecz pacjenta.	D.K8.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne	Liczba godzin
1. System podstawowych pojęć w pielęgniarstwie. Prawa pacjenta, proces przyznawania prawa wykonywania zawodu.	3
2. Rola i funkcje zawodowe położnej. Kompetencje i kwalifikacje położnej. Odbiorca usług położnej.	3
3. Indywidualizowane pielęgnowanie w praktyce zawodowej położnej. Gromadzenie informacji o pacjencie. Planowanie opieki pielęgniarskiej. Realizowanie zadań wynikających z planu opieki. Ocena działań pielęgniarskich. Dokumentowanie procesu pielęgnowania. Proces pielęgnowania jako metoda pracy położnej	4

4. Współczesne kierunki rozwoju opieki położniczej nad kobietą i dzieckiem w Polsce i na świecie. Współczesne problemy opieki perinatalnej. Zasady organizacji trójstopniowej opieki perinatalnej.	3
5. Model opieki nad zdrowiem kobiety. Modele opieki nad matką i dzieckiem.	3
6. Procedury, algorytmy i standardy w działaniach zawodowych położnej. Jakość opieki położniczej.	3
7. Rola i zadania położnej w edukacji zdrowotnej.	3
8. Prowadzenie wywiadu położniczo - ginekologicznego, obserwacja, pomiar i analiza dokumentacji. Dokumentacja i dokumentowanie w praktyce zawodowej położnej	4
9. Teoretyczne podstawy pielęgniarstwa. Filozofia i teorie pielęgniarstwa. Wybrane modele i teorie. Rola i zadania położnej w edukacji zdrowotnej.	3
RAZEM	30

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne ćwiczeń I sem.	Liczba godzin
- Metody i techniki postępowanie aseptycznego i antyseptycznego. Zasady postępowania z materiałem skażonym. Przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego.	4
- Zasady dekontaminacji rąk. Techniki mycia rąk. Technika zakładania rękawiczek i odzieży ochronnej.	8
- Metody i techniki oceny stanu ogólnego pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, tętna, temperatury ciała, oddechu. Dokumentowanie wyników pomiaru.*	8
- Metody i techniki oceny stanu świadomości pacjenta, pomiar masy ciała, długości oraz wybranych parametrów (słuchu, wzroku, obwód brzucha).	4
- Podawanie leków na skórę, błony śluzowe, do worka spojówkowego. Podawanie leków drogą układu pokarmowego.	8
- Wstrzyknięcia podskórne.	8
- Wstrzyknięcia śródskórne. Wykonywanie prób śródskórnych.	8
- Wstrzyknięcia domięśniowe.*	8
- Wstrzyknięcia dożylny. Kroplowy wlew dożylny.	8
- Pobieranie krwi żyłnej do analizy. Oznaczanie grupy krwi i próby krzyżowej.	8
- Pobieranie krwi włóścinkowej do analizy. Oznaczanie poziomu glukozy we krwi, RKZ.	4
- Dobowa zbiórka moczu, bilans płynów.	4
- Cewnikowanie, płukanie pęcherza moczowego.*	8
- Stosowanie suchej rurki do odbytu. Wlewka doodbytnicza. Lewatywa.	4
- Przygotowanie kobiety do zabiegów drogą pochwową. Przygotowanie zastawu do łyżeczkowania jamy macicy.	4
- Przygotowanie łóżka dla pacjenta. Technika zmiany bielizny osobistej i pościelowej u pacjenta leżącego. - Toaleta pacjenta w łóżku. Technika mycia głowy.	4
Razem	100
Treści merytoryczne ćwiczeń- II semestr	
- Przygotowanie stolika opatrunkowego. Zmiana opatrunku na ranie septycznej i antyseptycznej. Rana septyczna i antyseptyczna.	4
- Stosowanie zabiegów p/zapalnych. Kompresy, okłady. Bańki lekarskie.	4
- Badanie i samobadanie piersi.*	8
- Bandażowanie gruczołu piersiowego.	2
- Przygotowanie kobiety do badania ginekologicznego. Metody i techniki pobierania wymazów drogą pochwową: rozmaz cytologiczny*, biocenoza pochwy, badanie KOH.	4
- Higieniczne mycie krocza.	6

- Zaopatrzenie i pielęgnacja kikutu pępowinowego po porodzie. Odśluzowanie noworodka. Skala Apgar *	8
- Fizjologiczne zmiany przejściowe u noworodka	2
- Technika wykonania zabiegu Credego.	4
- Mierzenie i ważenie noworodka.	8
- Technika karmienia piersią i odciągania pokarmu.	8
- Technika karmienia przez zgłębnik osoby dorosłej. * - Technika karmienia przez zgłębnik noworodka*	8
- Pobieranie krwi żyłnej i włośniczkowej u noworodka. - Technika pobierania badań przesiewowych (test na fenylketonurię i wrodzoną niedoczynność tarczycy, mukowiscydoza). Testy przesiewowe u noworodka w kierunku wad słuchu i wad serca.	4
- Przygotowanie noworodka do wykonania szczepień (WZW, BCG).	4
- Technika pobierania moczu u noworodka.	2
- Pobieranie krwi pępowinowej	2
- Kąpiel noworodka	2
Razem	80

*zajęcia odbywają się w Centrum Symulacji Medycznej Kolegium Nauk Medycznych UR

Problematyka samokształcenia z ćwiczeń
Samokształcenie I sem.
1. Podawanie leków drogą układu oddechowego. Tlenoterapia, aeroszoloterapia. Obliczanie dawek leków.
2. Techniki ułożenia pacjenta w łóżku. Drenaż ułożeniowy. Pionizacja pacjenta. Stosowanie udogodnień dla pacjenta. Zabiegi przeciwoleżynowe.
Samokształcenie II sem.
1. Toaleta i przewijanie noworodka.
2. Zmiany skórne u noworodka.

Problematyka zajęć praktycznych	Liczba godzin
Oddział położniczo-noworodkowy	
Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z pacjentką.	10
Zasady sprawowania opieki nad położnicą w oddziale. Organizacja opieki w oddziale.	10
Gromadzenie informacji o pacjencie z wykorzystaniem metod: wywiadu, obserwacji, analizy dokumentacji i pomiaru.	10
Stosowanie ogólnych zasad postępowania, algorytmów i procedur w działaniach położnej na rzecz podmiotu opieki.	10
Stosowanie zasad reżimu sanitarnego oddziału położniczo noworodkowego. Higieniczne mycie rąk, segregacja materiału skażonego, dezynfekcja narzędzi, przestrzeganie zasad aseptyki i antyseptyki.	10
Podstawy pielęgnowania pacjentki po porodzie: <ul style="list-style-type: none"> - pomiar, obserwacja, - ocena i dokumentowanie stanu ogólnego pacjentki, - pomoc w zakresie higieny osobistej pacjentki i otoczenia, - pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej, - pomoc w zakresie odżywiania, wydalania, oddychania. 	10
Pielęgnowanie gruczołu piersiowego w połogu, pomoc matce w przystawianiu dziecka do piersi. Przygotowanie noworodka i matki do karmienia piersią. Instruktaż w zakresie karmienia naturalnego.	10
Wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych u noworodka <ul style="list-style-type: none"> - kąpiel noworodka przewijanie, przystawianie do piersi, karmienie. 	10

Razem	80
Oddział ginekologii	
Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z pacjentką.	6
Zasady sprawowania opieki nad pacjentką w oddziale. Organizacja opieki w oddziale.	6
Przyjęcie pacjentki do szpitala i oddziału.	6
Gromadzenie informacji o pacjencie z wykorzystaniem metod: wywiadu, obserwacji, analizy dokumentacji i pomiaru.	6
Planowanie opieki nad pacjentką w oddziale.	6
Stosowanie zasad reżimu sanitarnego. Higieniczne mycie rąk, segregacja materiału skażonego, dezynfekcja narzędzi, przestrzeganie zasad aseptyki i antyseptyki.	6
Przygotowanie psychiczne i fizyczne pacjentki do badań diagnostycznych w oddziale ginekologii: higieniczne mycie krocza, płukanie pochwy.	6
Przygotowanie pacjentki i asystowanie do podstawowych zabiegów ginekologicznych. <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie pacjentki, - przygotowanie zestawu do ACU, - asystowanie lekarzowi, - postępowanie z materiałem skażonym, - obserwacja pacjentki po zabiegu 	8
Rola i zadania położnej w wykonywaniu zabiegów diagnostycznych w ginekologii - pobieranie materiału do badań (wymaz, moc, krew, wycinek).	6
Rola położnej w przygotowaniu bliższym i dalszym do operacji: <ul style="list-style-type: none"> - wykonywanie lewatywy, - przygotowanie pola operacyjnego, - zakładanie cewnika do pęcherza moczowego, - pobieranie badań, - stosowanie diety. 	6
Pielęgnowanie pacjentki po zabiegach ginekologicznych: <ul style="list-style-type: none"> - pomiar, obserwacja, - ocena i dokumentowanie stanu ogólnego pacjentki, - pomoc w zakresie higieny osobistej pacjentki i otoczenia, - pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej, - pomoc w zakresie odżywiania, wydalania, oddychania, - profilaktyka odleżyn, ŻChZZ. 	6
Rola edukacyjna w zapobieganiu chorobom narządu rodowego oraz wczesnym wykrywaniu stanów nowotworowych narządu rodowego: <ul style="list-style-type: none"> - instruktaż w zakresie samobadania piersi i higieny intymnej. 	6
Rola i zadania położnej w leczeniu farmakologicznym: wykonywanie zleceń lekarskich, podawanie leków drogą doustną, dożylną, domięśniową, podskórną.	6
Razem	80

Problematyka praktyk zawodowych	Liczba godzin
Oddział ginekologii	
Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z pacjentką.	6
Zasady sprawowania opieki nad pacjentką w oddziale. Organizacja opieki w oddziale.	6
Przyjęcie pacjentki do szpitala i oddziału.	6
Gromadzenie informacji o pacjencie z wykorzystaniem metod: wywiadu, obserwacji, analizy dokumentacji i pomiaru.	6
Planowanie opieki nad pacjentką w oddziale.	6
Stosowanie zasad reżimu sanitarnego. Higieniczne mycie rąk, segregacja materiału skażonego, dezynfekcja narzędzi, przestrzeganie zasad aseptyki i antyseptyki.	6
Przygotowanie psychiczne i fizyczne pacjentki do badań diagnostycznych w oddziale ginekologii:	6

- higieniczne mycie krocza, - płukanie pochwy.	
Przygotowanie pacjentki i asystowanie do podstawowych zabiegów ginekologicznych. - przygotowanie pacjentki, - przygotowanie zestawu do ACU, - asystowanie lekarzowi, - postępowanie z materiałem skażonym, - obserwacja pacjentki po zabiegu.	7
Rola i zadania położnej w wykonywaniu zabiegów diagnostycznych w ginekologii - pobieranie materiału do badań (wymaz, moczu, krew, wycinek).	5
Rola położnej w przygotowaniu bliższym i dalszym do operacji: - wykonywanie lewatywy, - przygotowanie pola operacyjnego, - zakładanie cewnika do pęcherza moczowego, - pobieranie badań, - stosowanie diety.	7
Pielęgnowanie pacjentki po zabiegach ginekologicznych: - pomiar, obserwacja, - ocena i dokumentowanie stanu ogólnego pacjentki, - pomoc w zakresie higieny osobistej pacjentki i otoczenia, - pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej, - pomoc w zakresie odżywiania, wydalania, oddychania, - profilaktyka odleżyn, ŻChZZ.	7
Rola edukacyjna w zapobieganiu chorobom narządu rodowego oraz wczesnym wykrywaniu stanów nowotworowych narządu rodowego: - instruktaż w zakresie samobadania piersi i higieny intymnej.	5
Rola i zadania położnej w leczeniu farmakologicznym: wykonywanie zleceń lekarskich, podawanie leków drogą doustną, dożylną, domięśniową, podskórną.	7
Razem	80

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy z prezentacją multimedialną, metody aktywizujące, praca w grupach

Ćwiczenia: prezentacja multimedialna, praca indywidualna/zespołowa, instruktaż, studium przypadku, „próba pracy”, obserwacja 360°

Samokształcenie: praca indywidualna, opracowanie procesu pielęgnowania/prezentacji

Zajęcia praktyczne: praca zespołowa, pokaz, instruktaż, studium przypadku, „próba pracy”, obserwacja 360°

Praktyki zawodowe: praca zespołowa, pokaz, instruktaż, studium przypadku, „próba pracy”, obserwacja 360°

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
C.W1.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa),	W
C.W2.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa),	W
C.W3.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych,	W ZP, PZ
C.W4.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa),	W

C.W5.	kolokwium, praktyczne wykonanie czynności, egzamin pisemny (część wykładowa)/ ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych	W ZP, PZ
C.W6.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych,	W ZP, PZ
C.W7.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych,	W ZP, PZ
C.W8.	kolokwium, egzamin pisemny (część wykładowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych,	W ZP, PZ
C.U1.	egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U2.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U3.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U4.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U5.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U6.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U7.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U8.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U9.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa)	ĆW
C.U10.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U11.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U12.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U13.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa)	ĆW
C.U14.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U15.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U16.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U17.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U18.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U19.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U20.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ

C.U21.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U22.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
C.U23.	kolokwium, egzamin ustny i praktyczny (część ćwiczeniowa), obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ĆW ZP, PZ
D.K1.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K2.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K3.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K4.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K5.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K6.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K7.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ
D.K8.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	ZP, PZ

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie wykładów:

- pozytywne zaliczenie kolokwium z treści wykładowych
- pełne uczestnictwo oraz aktywność w zajęciach wykładowych
- opracowanie procesu pielęgnowania podczas realizacji zajęć praktycznych w oddziale ginekologii
- pozytywna ocena z egzaminu testowo - opisowego, tj. uzyskanie przez studenta, co najmniej 60% pozytywnych odpowiedzi egzaminu pisemnego.

Zaliczenie ćwiczeń:

- pełne uczestnictwo oraz aktywność w zajęciach ćwiczeniowych
- pozytywna ocena z zaliczeń cząstkowych w formie praktycznej[^] oraz teoretycznej poprzez odpowiedź ustną lub pisemną tj. uzyskanie przez studenta, co najmniej 60% pozytywnych odpowiedzi z testu i/lub *check-listy*

[^]Ocena umiejętności odbywa się w oparciu o kryteria:

- zasady
- sprawność/ skuteczność
- samodzielność
- postawa

Zaliczenia umiejętności praktycznych odbywają się w pracowni w warunkach symulowanych i są zaliczane na *Check-listach*, zgodnie z poniższymi kryteriami

Kryteria oceny	Punkty	Normy wykonania				
		Wiedza	Zasady	Sprawność	Samodzielność	Postawa

Sposób wykonywania czynności	0	Nie posiada wiedzy	nie przestrzega zasad	czynności wykonuje chaotycznie	brak samodzielności lub mimo wielokrotnego ukierunkowania nie potrafi samodzielnie pracować	nie potrafi krytycznie ocenić i analizować swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem terapeutycznym, nie identyfikuje się z rolą zawodową, nie utrzymuje kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	1	Posiada wiedzę w zakresie minimalnym	nie przestrzega prawidłowej kolejności zasad,	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno	stale wymaga ukierunkowania w działaniu	mimo częstego ukierunkowania nie potrafi ocenić i analizować swojego postępowania, nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	2	Posiada wiedzę na poziomie podstawowym	przestrzega zasady po ukierunkowaniu	czynności wykonuje poprawnie	sporadycznie wymaga przypomnienia i ukierunkowania w niektórych działaniach	ma pewne trudności w krytycznej ocenie i analizie swojego postępowania, wymaga naprowadzania, ukierunkowania w wyborze treści
	3	Posiada wiedzę na poziomie uniwersyteckim	przestrzega zasady właściwej techniki i kolejności wykonywania czynności	czynności wykonuje pewnie, zdecydowanie, logicznie	ćwiczenie wykonuje całkowicie samodzielnie, pewnie	potrafi krytycznie ocenić i analizować swoje postępowanie, współpracuje z grupą, identyfikuje się z rolą zawodową, poprawnie, samodzielnie skutecznie dobiera treści

Samokształcenie:

1) Samokształcenie metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności: zaliczenie pisemne, uzyskane na podstawie trafnie postawionej diagnozy pielęgniarskiej, celu opieki i podejmowanych działań pielęgniarskich) tj. uzyskanie, co najmniej 60% punktów – za udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Kryteria oceny stanowią:

- opracowanie procesu pielęgnowania zgodnie ze standardem opieki sprawowanej przez położną: zawiera diagnozę pielęgniarską, cel działania, realizacja celu i ocenę osiągniętego efektu
- w ramach omawianego tematu student tworzy w procesie pielęgnowania min. 3 diagnozy pielęgniarskie
- do każdej diagnozy student formułuje min 5 działań pielęgniarskich względem podmiotu opieki,
- tematyka procesu pielęgnowania zgodna z realizowanym efektem kształcenia
- zgromadzenie i przedstawienie aktualnej literatury zgodnie z normą do danego tematu (min 3 artykuły z czasopism medycznych z ostatnich trzech lat)
- proces pielęgnowania student przedstawia w formie drukowanej (kartka A4).

Ocena samokształcenia: zakres ocen 2.0 – 5.0 – proces pi

- Ocenę dostateczną (3,0) otrzymuje student, który: posiada podstawową wiedzę skupiającą się na umiejętności pamiętania i przywoływania z pamięci pojęć, faktów, terminologii

- Ocenę dostateczny plus (3,5) otrzymuje student, który: dodatkowo posiada umiejętność wyłomaczenia i interpretacji znaczenia pojęć, porównywania i wnioskowania na bazie zapamiętanych informacji
- Ocenę dobrą (4,0) otrzymuje student, który: dodatkowo koncentruje się na użyciu informacji ich zastosowaniu do rozwiązywania znanych problemów, poprzez wybór rozwiązania z zamkniętej listy
- Ocenę dobrą plus (4,5) otrzymuje student, który: dodatkowo posiada umiejętności rozpoznania elementów składowych, a także powiązań i relacji między elementami struktury, co prowadzi do wnioskowania i rozwiązywania problemów poprzez podanie własnej odpowiedzi
- Ocenę bardzo dobrą (5,0) otrzymuje student, który: dodatkowo dobiera i zestawia elementy składowe w nową strukturę, tworzy nową informację, nowe odpowiedzi i w sposób unikalny rozwiązuje problemy oraz ocenia i wartościuje informacje z uwagi na odpowiednie kryterium, czy cel, a także tworzy własne kryteria oceny i argumentuje swoje stanowisko

2) Zaliczenie na podstawie wykonania i przedstawienia prezentacji: pozytywna ocena z realizacji wyznaczonego zadania – 60% uzyskanych punktów

Kryteria oceny stanowią:

– zgodność przedstawionej tematyki prezentacji z realizowanym efektem uczenia się C.U21.- I semestr oraz C.U4.- II semestr

– zgromadzenie i przedstawienie aktualnej literatury (5 artykułów) zgodnie z normą do danego tematu

– przestrzeganie podstawowych zasad tworzenia prezentacji:

przedstawienie tytułu, celu, istoty prezentacji, dostosowanie prezentacji do odbiorców, rozkład procentowy ilości tekstu zawartego w slajdzie, odpowiednia czcionka, czytelność elementów graficznych, kolorystyka, celowość zastosowanych animacji, autorstwo prezentacji, ilość slajdów – 20 (+/- 5)

Ocena samokształcenia: zakres ocen 2.0 – 5.0

- poniżej 60% (2.0) – realizacja zleconego zadania nie uwzględnia poprawności żadnego z w/w przyjętych kryteriów oceniania
- 60% (3.0) – realizacja zleconego zadania uwzględnia jedynie zgodność przygotowanej i przedstawionej treści w prezentacji z realizowanymi efektami uczenia się,
- 61-70% (3.5) – realizacja zleconego zadania uwzględnia zgodność przygotowanej i przedstawionej treści w prezentacji z realizowanymi efektami kształcenia, student potrafi odpowiedzieć na zadawane pytania po ukierunkowaniu przez prowadzącego w zakresie tematyki zgodnie z przedstawianą prezentacją
- 71-80% (4.0) – realizacja zleconego zadania uwzględnia zgodność przygotowanej i przedstawionej treści w prezentacji z realizowanymi efektami kształcenia, student potrafi odpowiedzieć na zadawane pytania zgodnie z tematyką prezentacji
- 81 - 90% (4.5) - realizacja zleconego zadania uwzględnia zgodność przygotowanej i przedstawionej treści w pracy z realizowanymi efektami uczenia się, student potrafi odpowiedzieć na zadawane pytania zgodnie z tematyką plakatu, jego wiedza wykracza poza materiał przygotowanej pracy
- 91-100% (5.0) – realizacja zleconego zadania uwzględnia prawidłowość wszystkich w/w kryteriów oceniania, student potrafi odpowiedzieć na zadawane pytania zgodnie z tematyką pracy oraz uzasadnia swoją wypowiedź zgodnie z wykorzystaną literaturą.

EGZAMIN KOŃCOWY ODBYWA SIĘ DWUETAPOWO:

I etap- zaliczenie treści wykładowych

Wykład - metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy (Efekty uczenia się: C.W1-

C.W.8): egzamin pisemny, uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu testowego jednokrotnego wyboru tj. uzyskanie, co najmniej 60% punktów – udzielenie poprawnych odpowiedzi

- egzamin teoretyczny pisemny
- czas trwania egzaminu: 30 minut (1 min na 1 pytanie)
- liczba pytań egzaminacyjnych (zamkniętych, jednokrotnego wyboru) – 30

- kryterium uzyskania oceny pozytywnej – udzielenie poprawnych odpowiedzi na 60% pytań egzaminacyjnych. Za każdą poprawnie udzieloną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt.

II etap weryfikacja efektów uczenia się w zakresie umiejętności (Efekty uczenia się: C.W1-C.W8; C.U1-C.U23; D.K1-D.K8):

Ćwiczenia- metody weryfikacji efektów uczenia się przeprowadzane są w formie praktycznej egzaminu w pomieszczeniach pracowni Umiejętności Położniczych i pomieszczeniach OSCE Centrum Symulacji Medycznej (MCSM) w obecności komisji egzaminacyjnej składającej się z nauczycieli praktycznej nauki zawodu (położne/ pielęgniarki)

Egzamin praktyczny składa się z 6 stacji obejmujących I i II semestr ćwiczeń z zakresu umiejętności pielęgniarstwa w położnictwie, ginekologii i neonatologii.

Każda z umiejętności jest wykonywana w określonej jednostce czasu, w dedykowanym pomieszczeniu zgodnie z przygotowaną wcześniej check-listą. Aby zaliczyć egzamin praktyczny należy wykonać czynności na poziomie 60% nie popełniając przy tym żadnego błędu krytycznego. Jeżeli student nie zaliczy pozytywnie egzaminu z przedmiotu Podstawy Opieki Położniczej zgodnie z Uchwałą Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Medycznych UR Nr 5/11/2019 z dnia 21 listopada 2019r. w sprawie wykazu przedmiotów sekwencyjnych, których niezaliczenie uniemożliwia kontynuację studiów na wyższym semestrze/roku w Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego **nie może** powtarzać go na zasadzie warunkowego wpisu na kolejny semestr w Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Kryteria oceny	Punkty	Kryteria oceny egzaminu - normy wykonania				
		Wiedza	Zasady	Sprawność	Samodzielność	Postawa
Sposób wykonywania czynności	0	Nie posiada wiedzy	nie przestrzega zasad	Brak wykonania czynności	Brak samodzielności w działaniu	nie potrafi krytycznie ocenić i analizować swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem terapeutycznym, nie identyfikuje się z rolą zawodową, nie utrzymuje kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	1	Posiada wiedzę w zakresie minimalnym	nie przestrzega prawidłowej kolejności zasad,	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno	Mimo ukierunkowania nie potrafi samodzielnie pracować	mimo ukierunkowania nie potrafi ocenić i analizować swojego postępowania, nie potrafi

						utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	2	Posiada wiedzę na poziomie podstawowym	przestrzega zasady po ukierunkowaniu	czynności wykonuje poprawnie, w tempie dostatecznym	sporadycznie wymaga przypomnienia i ukierunkowania w niektórych działaniach	ma problem w krytycznej ocenie i analizie swojego postępowania, po ukierunkowaniu potrafi ocenić i analizować swoje postępowanie
	3	Posiada wiedzę na poziomie uniwersyteckim	przestrzega zasady właściwej techniki i kolejność wykonywania czynności	czynności wykonuje pewnie, zdecydowanie, logicznie	ćwiczenie wykonuje całkowicie samodzielnie, pewnie	potrafi krytycznie ocenić i analizować swoje postępowanie, współpracuje z grupą, identyfikuje się z rolą zawodową, poprawnie, samodzielnie i skutecznie dobiera treści

Ocena końcowa z egzaminu w pierwszym terminie jest sumą ocen cząstkowych uzyskanych w I i II etapie postępowania.

Egzamin poprawkowy ma analogiczną formę do egzaminu w pierwszym terminie.

Ocena końcowa z egzaminu jest sumą ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta z części wykładowej i ćwiczeniowej egzaminu.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	450 godz.
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	7 godz.
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	105 godz.
SUMA GODZIN	562 godz.
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	18 ECTS

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	80 godz.
zasady i formy odbywania praktyk	<p>Praktyki zawodowe: (I rok II sem.) zaliczenie z oceną na podstawie ocen częściowych wpisanych do Dzienniczka Kształcenia Praktycznego</p> <p>Praktyki zawodowe: studenci oceniani są na podstawie uczestnictwa i aktywności na zajęciach, realizacji opieki nad pacjentem oraz współpracy z zespołem terapeutycznym oddziału. Dodatkowe kryterium oceny stanowią terminowość wykonywania zadań oraz dostosowanie się do wymagań (procedur) dotyczących sposobu ich wykonania.</p> <p>Warunki zaliczenia PZ:</p> <ul style="list-style-type: none">• obowiązkowa obecność na wszystkich zajęciach (dopuszczalne 10 % nieobecności z powodu: zawarcie związku małżeńskiego, pogrzeb w najbliższej rodzinie, honorowe krwiodawstwo),• kultura osobista, staranne umundurowanie,• punktualność,• zaliczenie wszystkich umiejętności w Dzienniczku Kształcenia Praktycznego na Kierunku Położnictwo,• prowadzenie indywidualnej dokumentacji – proces pielęgnowania pacjenta,• zaliczenie tematów seminariów,• przestrzeganie regulaminu praktyki zawodowej. <p>W przypadku nieobecności usprawiedliwionej praktyka zawodowa musi być zrealizowana w innym terminie ustalonym z koordynatorem przedmiotu i koordynatorem praktyk na kierunku Położnictwo</p>

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Rabiej M., Mazurkiewicz B. Pielęgnowanie w położnictwie, ginekologii i neonatologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018
2. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Założenia teoretyczne. Tom I, Wyd. Czelej, Lublin 2008.
3. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Wybrane działania pielęgniarstwa. Tom II, Wyd. Czelej, Lublin 2008
4. Dzirba A. Wstrzyknięcia domięśniowe: podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
5. Salamończyk M, Łozińska-Czeriak A, Dmoch-Gajzlerska E. Neonatologia. Praktyczne umiejętności w opiece nad noworodkiem. Wyd. PZWL, Warszawa 2014
6. Nehring-Gugulska M., Pietkiewicz A., Żukowska-Rubik M. Karmienie piersią w teorii i praktyce. Medycyna Praktyczna, Warszawa 2017

Literatura uzupełniająca:

1. Gibiński M., Ciemierz R. Dokumentacja medyczna w praktyce pielęgniarki i położnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2016
2. Łepecka-Klusek C. Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii. Podręcznik dla studiów medycznych. Wyd. PZWL, wyd.2, Warszawa 2016
3. Czasopismo: Położna. Nauka i Praktyka. Wydawnictwo PZWL

4. Ciechaniewicz W. (red.) Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.
5. Bałanda A. Opieka nad noworodkiem. Wyd. PZWL, Warszawa 2009
6. Ciechaniewicz W, Grochans E, Łoś E. Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
7. Dmoch-Gajzlerska E, Rabiej M. Opieka położnej w ginekologii i onkologii ginekologicznej. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2016.
8. Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska-Kułak E. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. PZWL, Warszawa 2017
9. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej